

OR Rendement

Dit artikel wordt u aangeboden door OR Rendement

OR Rendement is een nieuws- en adviesmagazine over medezeggenschap voor leden van de ondernemingsraad of de personeelsvertegenwoordiging, ambtelijk secretarissen, vakbondsbestuurders en externe adviseurs. OR Rendement behandelt de ontwikkelingen op de belangrijkste thema's voor medezeggenschap zoals personeelszaken, arbeidsomstandigheden en financiën. Tevens geeft OR Rendement praktische informatie over de werkwijze van de ondernemingsraad en personeelsvertegenwoordiging: wat zijn de rechten van medezeggenschap, hoe organiseer je verkiezingen, welke invloed kun je uitoefenen etc.

OR Rendement onderscheidt zich door:

- Beknopte artikelen met veel tips die de lezer direct in de dagelijkse praktijk kan gebruiken;
- Elke keer een gedegen vergelijkend warenonderzoek onder OR-dienstverleners;
- Veel signalerend nieuws over veranderende regelgeving;
- Interactieve, persoonlijke e-mailservice met nieuwe vacatures, sites, congressen en publicaties.

Meer informatie op: www.rendement.nl/or

Voordelig proefabonnement aanvragen? www.rendement.nl/orser

KEN DE VOORDELEN VAN HET GEBRUIK VAN ARBOCATALOGI

Grijp uw kans met de arbocatalogus!

In Nederland hebben meer dan 140 branches een arbocatalogus. Uw bestuurder is niet verplicht om deze digitale oplossingenboeken te gebruiken, maar ze kunnen erg waardevol zijn voor uw organisatie. Ze staan namelijk bol van mogelijke oplossingen voor de belangrijkste arbeidsrisico's die uw branche rijk is. Arbocatalogi bieden daarmee een uitstekende kans om veilig en gezond werken te stimuleren vanuit uw OR of PVT.

Leden van de ondernemingsraad zijn meestal geen arbo-experts en hoeven dat ook helemaal niet te zijn. Maar als uw ondernemingsraad gezond en veilig werken in uw organisatie hoog in het vaandel heeft staan, is het wel handig als u het nut en de werking kent van arbocatalogi. Goede arbocatalogi zetten namelijk de belangrijkste arborisico's voor uw branche op een rij en reiken verschillende maatregelen aan die uw bestuurder kan

nemen om die risico's te beperken. En dat maakt de arbocatalogus een effectief wapen in de strijd tegen arborisico's.

Catalogus

Ruim 60% van de werknemers in Nederland heeft een arbocatalogus tot zijn beschikking die betrekking heeft op de eigen branche. U vindt uw arbocatalogus via veiligengezondwerken.nl of via de

website arboportaal.nl. Heeft uw branche geen eigen arbocatalogus of is in de catalogus een specifiek risico (nog) niet uitgewerkt? Zoek dan naar een arbocatalogus van een vergelijkbare branche. Grote kans dat de belangrijkste risico's met bijbehorende maatregelen uit die arbocatalogus ook zinvol zijn voor uw eigen organisatie!

Oplossingen

In de tabel op pagina 7 vindt u voor veel voorkomende arborisico's verschillende suggesties voor branches die handige oplossingen in hun catalogus hebben opgenomen. U kunt deze catalogi goed gebruiken voor uw eigen organisatie mocht uw branche geen eigen catalogus hebben. De voorbeeldcatalogi zijn gemakkelijk te vinden op de eerdergenoemde website veiligengezondwerken.nl of via Google. Heeft u eenmaal één (of meerdere) arbocatalogi gevonden die interessant zijn?

De arbocatalogus is een oplossingenboek voor risico's op het gebied van arbo

Arbocatalogi stimuleren specifieke arbo-oplossingen per branche en moeten zorgen voor minder wet- en regelgeving. Een officiële arbocatalogus wordt door werkgevers- en werknemerspartijen opgesteld. Vervolgens toetst de Inspectie SZW de catalogus. Uw bestuurder is overigens niet verplicht om een arbocatalogus te gebruiken, maar hij is wel verplicht om zich aan de Arbowet te houden. Zo moet hij veilige en gezonde werkomstandigheden bieden aan het personeel. In de arbocata-

logus die hoort bij zijn branche is precies opgenomen met welke specifieke risico's uw achterban te maken kan krijgen en welke maatregelen de werkgever kan nemen om die risico's de kop in te drukken.

Aan de slag

Om gebruik te maken van de arbocatalogus gaat u na welke risico's er spelen op de werkvloer. Neem deze op in de RI&E. Vervolgens moet uw bestuurder maatregelen nemen tegen die risico's. Die komen in het

plan van aanpak. Juist bij het bedenken van maatregelen zijn de oplossingen in de arbocatalogi belangrijk. Uw bestuurder mag ook zelf oplossingen bedenken zolang hij de Arbowet naleeft. Het is echter wel aan te raden om gebruik te maken van de catalogus, al is het alleen maar voor het gemak dat de branche de oplossingen al op een rij heeft gezet. Bovendien gebruikt de Inspectie SZW de arbocatalogi in veel branches als meetlat. Gebruikt u de catalogus, dan zal de inspectie al snel coulanter zijn.

Neem dan even de tijd om erachter te komen hoe de arbocatalogus in elkaar zit zonder dat u daarbij de hele website en catalogus ondersteboven keert en door-spit. Er staat vaak zoveel informatie in dat u uren zoet bent zonder dat het u een concreet resultaat oplevert.

RI&E

Zoals u misschien wel weet, is iedere organisatie verplicht om een RI&E op te stellen mét bijbehorend plan van aanpak. In die RI&E neemt de bestuurder alle risico's op die zich voordoen binnen uw organisatie. In het arboplan van aanpak komt precies te staan welke maatregelen moeten worden genomen om de risico's te beperken. Daarmee hebben de arbocatalogus van uw branche en de RI&E en plan van aanpak van uw eigen onderneming dus veel raakvlakken. In de arbocatalogus staan namelijk veelvoorkomende risico's in uw branche waarmee u de RI&E van uw organisatie kunt aanvullen. Daarnaast vindt u in de arbocatalogus ook maatregelen terug die een oplossing bieden voor de risico's in uw organisatie. Die maatregelen kunt u dus meteen opnemen in het arboplan van aanpak!

Instemmingsrecht

Zonder zo'n RI&E is de bestuurder niet goed in staat om de regels van de Arbo-wet na te leven. Het is dus belangrijk om vanuit de OR of PVT een oogje in het zeil te houden. Zorg dat uw organisatie een waterdichte RI&E en plan van aanpak heeft! Over die RI&E en het plan van aanpak moet uw bestuurder u informeren. Let op, de OR en PVT hebben instemmingsrecht op iedere wijziging of aanvulling van de RI&E of het plan van aanpak! Het is dus belangrijk om op deze zaken te letten. Is de RI&E wel voldoende actueel? Vinden er wel rapportages plaats over de voortgang van alle maatregelen die zijn opgenomen in het plan van aanpak? Is de RI&E getoetst door een gecertificeerd deskundige of arbodienst? Is de organisatie bekend met de arbocatalogus en de hulp die deze kan bieden om maatregelen te bedenken? Het zijn belangrijke

Aan de slag met de catalogus en interne informatiebronnen

Om de arbocatalogus van uw branche effectief in te kunnen zetten, is het belangrijk dat u ook informatie inwint over uw eigen organisatie. U weet dan tenslotte wat de huidige situatie is en waar u heen wilt. Maak hiervoor gebruik van de volgende informatiebronnen:

- RI&E;
- medewerkerstevredenheidsonderzoek;

- verzuimgegevens;
- kwaliteitsonderzoek, cliëntmetingen;
- via tools uit arbocatalogi;
- exit-interviews;
- ervaringen en informatie van HR;
- via interviews met collega's;
- klachtenregistratie;
- meldingen aan OR, wandelgangen;
- uw eigen ervaring en intuïtie.

vragen die u uzelf moet stellen. Een sterke RI&E en een weloverwogen plan van aanpak zijn dus belangrijke voorwaarden voor een gedegen arbobeleid.

Arbominima

Toch moet u zich niet blind staren op de bestaande RI&E en bijbehorend plan van aanpak. U moet blijven nagaan wat de organisatie ten minste moet regelen zodat werknemers hun werk veilig en gezond

kunnen blijven doen. Oftewel: wat zijn de arbominima? De antwoorden op dit soort vragen lopen erg uiteen per branche en per organisatie. De volgende twee voorbeelden benadrukken die verschillen tussen branches.

Voorbeeld 1: thuiszorg

Thuiszorgmedewerkers werken steeds meer met kankerpatiënten. De patiënt krijgt dan in het ziekenhuis een chemokuur om thuis weer op kracht te komen.

Het medicijn dat deze patiënt krijgt (cytostatica), blijft dagenlang achter in het zweet en de urine. Dat is niet schadelijk voor wie soms met een kankerpatiënt in aanraking komt, maar wel voor werknemers die op dagelijkse basis met deze patiënten werken. Een OR in deze branche zou kunnen stellen: 'Je moet er toch niet aan denken dat een zorgverlener een hoger risico op kanker krijgt door haar werk?'. Het arbominimum hier is dat de werknemers zich houden aan de voorzorgsmaatregelen bij cytostatica.

Voorbeeld 2: magazijnwerk

In het magazijn van een drukkerij zetten werknemers tijdschriften en foldermateriaal klaar voor transport. De werkgever heeft aan alle productiemedewerkers veiligheidsschoenen beschikbaar gesteld. Enkele werknemers dragen liever hun eigen, gewone schoenen. Een OR in deze branche zou kunnen stellen: 'Je moet er toch niet aan denken dat een werknemer naar de spoedeisende hulp is gebracht omdat zijn voet klem kwam te zitten onder een pallet?'. Het arbominimum hier is het dragen van veiligheidsschoenen.

Rondneuzen

Om na te gaan wat de arbominima voor uw organisatie zijn, kunt u heel goed gebruikmaken van de arbocatalogus. Ga na welke werkzaamheden in uw organisatie worden uitgevoerd en welke risico's er spelen. Maak dan zelf de zin af: 'je moet er toch niet aan denken dat...?'. Vervolgens kunt u in verschillende arbocatalogi gericht rondneuzen. Welke branches besteden aandacht aan de specifieke risico's die u heeft bedacht? Heeft u de arbocatalogus eenmaal goed doorgelicht, dan is het tijd om de informatie uit uw eigen organisatie eraan te leggen ter vergelijking. Denk bijvoorbeeld aan informatie die beschikbaar is vanuit de RI&E, medewerkersonderzoeken en exit-interviews. In het kader op de vorige pagina vindt u een lijst van bronnen die veel informatie opleveren. Zo kunt u een goede vergelijking maken tussen het gewenste en het huidige arboplaasje. Stel vervolgens prioriteiten. Waar wilt u het

Maak gerust gebruik van arbocatalogi uit andere branches!

Zoekt u naar maatregelen voor specifieke arbeidsrisico's, maar heeft uw organisatie geen eigen arbocatalogus? Zoek dan in catalogi van andere branches. Hieronder vindt u voorbeelden van catalogi die specifieke risico's hebben uitgewerkt.

<p><i>Psychosociale arbeidsbelasting (PSA): werkdruk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Gehandicaptenzorg ■ Sport ■ Uitgeverijen ■ Uitzendbranche ■ Verpleging, Verzorging & Thuiszorg ■ Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening ■ Ziekenhuizen 	<p><i>PSA: agressie/ongewenst gedrag (pesten, seksuele intimidatie etc.):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Beveiliging ■ Drogisterijen ■ Gemeenten ■ Uitzendbranche ■ Verpleging, Verzorging & Thuiszorg ■ Voortgezet Onderwijs ■ Verzekeraars 	<p><i>Hard geluid/geluidsoverlast:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Metaalbewerking en Metalektro ■ Nederlandse Orkesten ■ Papier en karton ■ Recreatiebranche ■ Schoonmaak- en Glazenwassersbranche ■ Voortgezet Onderwijs ■ Waterbouw
<p><i>Fysieke belasting: staan-tillen-reiken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Betonmortelcentrales ■ Fruitteelt ■ Gehandicaptenzorg ■ Recreatiebranche ■ Taxi ■ Verpleging, Verzorging & Thuiszorg ■ Voortgezet Onderwijs 	<p><i>Fysieke belasting: beeldschermwerk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Architecten ■ Gemeenten ■ Onderzoeksinstellingen ■ Provincies ■ Sport ■ Verzekeraars ■ Uitgeverijen 	<p><i>Gevaarlijke stoffen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Voortgezet Onderwijs ■ UMC's (cytostatica) ■ Verpleging, Verzorging & Thuiszorg (cytostatica en biologische agentia) ■ Schoonmakers- en glazenwassersbranche (biologische agentia) ■ Kinderopvang
<p><i>Klimaat:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Architecten (klimaat & kantooromgeving) ■ Voortgezet Onderwijs <p><i>Inrichting arbeidsplaats/werkplek:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Voortgezet Onderwijs ■ AGF (aardappelen, groente en fruit) ■ Detailhandel <p><i>Bedrijfs hulpverlening:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Jeugdzorg ■ Kinderopvang ■ Recreatiebranche ■ Verpleging, Verzorging & Thuiszorg ■ Ziekenhuizen 	<p><i>Veilig werken langs weg:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Bos en natuur <p><i>Oplosmiddelen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Metaalbewerking en metalektro ■ Papier en karton <p><i>Veilig werken met dieren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Melkvee en graasdieren ■ Paardenhouderij ■ Dierentuinen <p><i>Houtstof:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Tentoonstellingsbedrijven <p><i>Vervoer:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Sport 	<p><i>Gladde vloeren:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Visverwerking <p><i>Machineveiligheid:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Motorvoertuigenbranche ■ Betonmortelcentrales ■ Bos en natuur <p><i>Hogedrukreiniging:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Schoonmakers- en glazenwassersbranche <p><i>Kortcyclisch werk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Visverwerking <p><i>Valgevaar/werken op hoogte:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Schoonmakers- en glazenwassersbranche ■ Waterbouw

gesprek over voeren? Wat is het belangrijkste om snel aan te pakken? Wie weet is uw organisatie goed op weg en kan de OR meegaan in het ritme van de bestuurder.

Meerwaarde

Het is echter ook goed mogelijk dat u ervoor kiest om een extra initiatief richting uw bestuurder te nemen. Met uw analyse van de arbominima, de huidige situatie in uw organisatie en de mogelijkheden van arbocatalogi komt u dan goed beslagen ten ijs en weet u uw bestuurder vast tot positieve actie te stimuleren. Niet alle

oplossingen die uw OR bedenkt hoeven trouwens geld te kosten. Grote kans dat u in de catalogus oplossingen vindt die management en werknemers met weinig geld en moeite kunnen toepassen. Zulke effectieve maatregelen werken als een katalysator om aan de slag te gaan met veilig en gezond werken. Zo laat u zien dat de OR een flinke meerwaarde kan bieden voor de organisatie én uw achterban!

Aukje van den Bent en Joanne Kloosterboer, werkzaam bij de Goede Praktijk en begeleiders van de workshop 'Arbocatalogus VVT: OR, doe er wat mee!' (arbocatalogusvvt.nl)